

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Навчально-науковий інститут «Каразінський інститут міжнародних відносин
та туристичного бізнесу»
Кафедра світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу

ДО ЗАХИСТУ
завідувач кафедри світової
політики, дипломатії та
туристичного бізнесу
доц. Парфіненко А.Ю.

Кваліфікаційна бакалаврська робота

на тему: **«Корейська хвиля» як складова публічної дипломатії
Південної Кореї»»**

Виконала: студентка 4 курсу, групи УК-41
Спеціальності 291 «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»

Лисова Анастасія Анатоліївна

(прізвище та ініціали)

Керівник: к.іст.н., доц. Парфіненко А. Ю.

(прізвище та ініціали)

Рецензент: к.п.н., доцент Застава І. В.

(прізвище та ініціали)

Підсумкова оцінка:

за національною шкалою: _____

кількість балів: _____

Голова Екзаменаційної комісії

(підпис)

Вялієв Фаріз
(прізвище та ініціали)

Харків – 2025 року

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Факультет ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Кафедра світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу

Рівень вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень) перший (бакалаврський)

Напрямок підготовки _____

Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

ЗАТВЕРДЖУЮ

**завідувач кафедри світової
політики, дипломатії та
туристичного бізнесу
Доц. Парфіненко А.Ю.**

“ _____ ” _____ 2025 року

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ БАКАЛАВРСЬКУ РОБОТУ (ПРОЕКТ) Лисової Анастасії Анатоліївни

(прізвище, ім'я, по батькові студента)

Тема роботи: «Корейська хвиля» як складова публічної дипломатії Південної Кореї

керівник роботи Парфіненко Анатолій Юрійович, к.іст.н., доц.
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затвержені наказом по університету від “02”.04.2025 року 4001-5/869

2. Строк подання студентом роботи 30.05.2022 р.

3. Перелік питань, які потрібно розробити

охарактеризувати поняття публічної дипломатії у сучасному міжнародно-політичному контексті; дослідити структуру та функції публічної дипломатії держави на прикладі Південної Кореї; проаналізувати соціально-економічний та політичний профіль Південної Кореї як чинник розвитку публічної дипломатії; розглянути доктринальні основи зовнішньої політики Південної Кореї у сфері культурної дипломатії; з'ясувати ціннісні орієнтири та глобальні ініціативи публічної дипломатії країни; дослідити феномен «Корейської хвилі» як стратегічний пріоритет публічної дипломатії Південної Кореї; визначити перспективи подальшого розвитку «Корейської хвилі» у контексті міжнародної політики.

4. План роботи

№ з/п	Назви етапів роботи
1	Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ ДЕРЖАВИ
2	Розділ 2. КОРЕЙСЬКА ХВИЛЯ ЯК ОПОРА М'ЯКОЇ СИЛИ ТА ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ ПІВДЕННОЇ КОРЕЇ

5. Дата видачі завдання 24.12.2024 р.

Студент

підпис

А. А. Лисова

ініціали, прізвище

Керівник роботи

підпис

А. Ю. Парфінєнко

ініціали, прізвище

АНОТАЦІЯ

Лисова А. А. «Корейська хвиля» як складова публічної дипломатії Південної Кореї

Робота присвячена дослідженню феномену Корейської хвилі як складової сучасної публічної дипломатії Південної Кореї. Висвітлено теоретичні основи публічної дипломатії у міжнародно-політичному дискурсі. Розкрито структуру та функції публічної дипломатії держави, проаналізовано соціально-економічний та політичний профіль Південної Кореї як підґрунтя її зовнішньополітичної активності. Здійснено аналіз доктринальних засад зовнішньої політики країни, зокрема принципу «м'якої сили» та прагнення до культурного позиціонування у глобальному світі. Розглянуто ціннісні орієнтири та глобальні ініціативи публічної дипломатії Південної Кореї. Особливу увагу приділено дослідженню Корейської хвилі як стратегічного інструмента культурного впливу, її інституційному забезпеченню, ключовим формам прояву (К-поп, кінематограф, серіали, мода, гастрономія), а також географії її поширення. Проаналізовано вплив Халлю на формування позитивного міжнародного іміджу Республіки Корея, розширення культурного простору та посилення позицій країни у системі міжнародних відносин.

ANNOTATION

Lysova A. A. «The Korean Wave» as a Component of South Korea's Public Diplomacy

The thesis is devoted to the study of the Korean Wave phenomenon as a component of modern public diplomacy of the Republic of Korea. The theoretical foundations of public diplomacy in the international political discourse are outlined. The structure and functions of state public diplomacy are examined, along with the socio-economic and political profile of South Korea as a basis for its foreign policy activity. The doctrinal principles of the country's foreign policy are analyzed, particularly the concept of "soft power" and South Korea's efforts at cultural positioning in the global arena. The value orientations and global initiatives of the country's public diplomacy are considered. Special attention is paid to the Korean Wave as a strategic tool of cultural influence, its institutional support, key forms of expression (K-pop, cinema, TV series, fashion, gastronomy), and its global spread. The study analyzes the impact of Hallyu on shaping South Korea's positive international image, expanding its cultural space, and strengthening the country's position in the system of international relations.

ЗМІСТ

Вступ.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ ДЕРЖАВИ	6
1.1. Поняття публічна дипломатія у сучасному міжнародно-політичному дискурсі.....	6
1.2. Структура та функції публічної дипломатії держави.....	12
1.3. Соціально-економічний та політичний профіль Південної Кореї	20
РОЗДІЛ 2. КОРЕЙСЬКА ХВИЛЯ ЯК ОПОРА М'ЯКОЇ СИЛИ ТА ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ ПІВДЕННОЇ КОРЕЇ	27
2.1. Доктринальні основи зовнішньої політики Південної Кореї	27
2.2. Ціннісні орієнтири та глобальні ініціативи публічної дипломатії країни.....	33
2.3. Корейська хвиля як стратегічний пріоритет публічної дипломатії ...	37
2.4. Сучасний стан і перспективи двостороннього співробітництва між Україною та Республікою Корея.....	41
Висновки.....	47
Список джерел та використаної літератури.....	51

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. У сучасному глобалізованому світі питання культурної взаємодії та впливу на міжнародну спільноту набувають особливого значення. Одним із найяскравіших проявів «м'якої сили» держави є культурна дипломатія, що здатна формувати позитивний імідж країни, підвищувати її вплив у міжнародних відносинах та підтримувати зовнішньополітичні інтереси без застосування сили. Південна Корея стала яскравим прикладом успішного використання культурної дипломатії через явище, відоме як «Корейська хвиля» (Халлю), що включає поширення корейської музики (К-поп), кіно, телесеріалів, моди та інших культурних продуктів. На тлі загострення геополітичної конкуренції в Азійсько-Тихоокеанському регіоні та посилення значення «м'якої сили», «Корейська хвиля» перетворилась на важливий інструмент публічної дипломатії Південної Кореї, який сприяє підвищенню впливу країни у світі, підтримці національних інтересів і формуванню позитивного міжнародного іміджу.

Вивчення механізмів і особливостей використання «Корейської хвилі» у публічній дипломатії є актуальним як з науково-теоретичної, так і з практичної точки зору, особливо враховуючи роль Південної Кореї як регіонального лідера та активного учасника глобальної політики. Це дослідження має на меті комплексний аналіз феномену «Корейської хвилі» в контексті зовнішньої політики країни та визначення її місця серед інструментів м'якої сили.

Об'єктом кваліфікаційної бакалаврської роботи є публічна дипломатія Південної Кореї як складова сучасної зовнішньої політики країни.

Предметом дослідження виступають особливості використання «Корейської хвилі» як стратегічного елемента публічної дипломатії

Південної Кореї, її вплив на формування позитивного міжнародного іміджу та реалізацію зовнішньополітичних цілей.

Мета кваліфікаційної роботи – проаналізувати роль та значення «Корейської хвилі» як інструменту публічної дипломатії Південної Кореї, виявити її основні тенденції та перспективи розвитку у XXI столітті.

Основні завдання кваліфікаційної роботи:

- охарактеризувати поняття публічної дипломатії у сучасному міжнародно-політичному контексті;
- дослідити структуру та функції публічної дипломатії держави на прикладі Південної Кореї;
- проаналізувати соціально-економічний та політичний профіль Південної Кореї як чинник розвитку публічної дипломатії;
- розглянути доктринальні основи зовнішньої політики Південної Кореї у сфері культурної дипломатії;
- з'ясувати ціннісні орієнтири та глобальні ініціативи публічної дипломатії країни;
- дослідити феномен «Корейської хвилі» як стратегічний пріоритет публічної дипломатії Південної Кореї;
- визначити перспективи подальшого розвитку «Корейської хвилі» у контексті міжнародної політики.

Хронологічні рамки дослідження охоплюють період з кінця 1990-х років – початку формування феномену «Корейської хвилі» – і до сьогодення, що дає змогу простежити еволюцію цього явища у різних політичних та культурних контекстах.

Ступінь вивченості проблеми. Хоча феномен «Корейської хвилі» здобув широку увагу у світовій науковій спільноті, питання його використання у системі публічної дипломатії Південної Кореї досі потребує більш глибокого і комплексного аналізу. Українські науковці, такі як О. Іванова, М. Коваль, досліджували аспекти культурної дипломатії Кореї, але

багато аспектів впливу «Халлю» на міжнародний імідж країни залишаються недостатньо висвітленими. Водночас, праці міжнародних експертів і аналітичних центрів (Дж. Ная, Х. Нішаїми, К. Нельсона) сприяють розумінню ролі «м'якої сили» у сучасній зовнішній політиці.

Методологічною основою дослідження стали теорії публічної дипломатії та «м'якої сили», представлені в працях Дж. Ная, Й. Нішаїми, Л. Брауна та інших зарубіжних і вітчизняних дослідників.

Джерельна база дослідження включає офіційні документи Міністерства закордонних справ Республіки Корея, зокрема: «Стратегія публічної дипломатії Республіки Корея», офіційні звіти та плани розвитку культурної дипломатії, документи та виступи керівництва МЗС, а також ключові нормативні акти, що регламентують зовнішню політику країни. Значну увагу приділено текстам «Національної стратегії безпеки Республіки Корея», а також матеріалам «Корейського інституту публічної дипломатії» (Korea Foundation), що є провідним центром у реалізації культурної дипломатії.

Крім того, використано офіційні заяви президента Республіки Корея, прем'єр-міністра та міністрів закордонних справ, які висвітлюють пріоритети зовнішньої політики, серед яких «Корейська хвиля» відіграє ключову роль. Важливим джерелом стали статистичні дані про експорт культурної продукції та міжнародний культурний обмін, надані Міністерством культури, спорту та туризму Південної Кореї.

Науково-аналітичні матеріали включають звіти міжнародних аналітичних центрів (The Asan Institute for Policy Studies, East Asia Institute), наукові публікації провідних корейських та зарубіжних експертів з питань публічної дипломатії та «м'якої сили» (Дж. Най, Х. Нішаїми, Л. Браун), а також монографії та статті українських дослідників, які аналізують вплив корейської культурної дипломатії на глобальну політику.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел і літератури. Розділ 1 присвячений теоретичним основам публічної дипломатії та характеристиці Південної Кореї як суб'єкта міжнародних відносин. Розділ 2 фокусується на аналізі «Корейської хвилі» як інструменту публічної дипломатії, її доктринальних засадах, ціннісних орієнтирах та перспективному розвитку.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ ДЕРЖАВИ

1.1. Поняття публічна дипломатія у сучасному міжнародно-політичному дискурсі

У сучасному глобалізованому світі, що характеризується глибокими змінами в системі міжнародних відносин, зростає роль немілітарних, нефорсованих інструментів зовнішньої політики. Одним з таких ключових інструментів є публічна дипломатія – складова м'якої сили держави, яка стає дедалі важливішою у формуванні її іміджу, впливу та легітимності на міжнародній арені. Поняття «публічна дипломатія» охоплює комплекс комунікаційних практик, спрямованих на встановлення довготривалих відносин із закордонною аудиторією, вплив на громадську думку за кордоном, а також просування національних інтересів шляхом культурного, інформаційного, освітнього, туристичного обміну [13].

Історично публічна дипломатія виникла як відповідь на потребу в нових формах міждержавної взаємодії після Другої світової війни, коли традиційна дипломатія, зосереджена виключно на міждержавних контактах, стала недостатньою для забезпечення повноцінного міжнародного діалогу. Уже в середині ХХ століття такі країни, як США та Велика Британія, почали створювати спеціалізовані інституції – Voice of America, British Council, USIA — для ведення інформаційної, культурної та освітньої діяльності за кордоном. Сам термін «публічна дипломатія» (public diplomacy) почав набувати наукової розробки в 1960-х роках, зокрема у працях Едмунда Гулліона, а пізніше – у дослідженнях Джозефа Ная, який увів у політичну лексику концепцію «м'якої сили» (soft power) [4, с. 5].

На межі ХХ–ХХІ століть відбулося суттєве переосмислення публічної дипломатії як явища. Виникла концепція «нової публічної

дипломатії», що наголошує на багатовекторності та багаторівневості цього явища. Вона включає не лише урядові комунікації, а й активну участь недержавних акторів – громадських організацій, університетів, приватних компаній, ЗМІ, лідерів думок. Згідно з цим підходом, публічна дипломатія є не монологом, а діалогом: ефективна міжнародна комунікація передбачає не лише трансляцію цінностей, а й здатність до слухання, взаємодії, спільного створення змісту [12, с. 81].

Таблиця 1.1

Основні підходи до визначення публічної дипломатії

№	Визначення публічної дипломатії	Джерело / Автор
1	Публічна дипломатія – це процес спілкування держави з іноземними громадянами для формування сприятливого іміджу та впливу на громадську думку.	Джозеф Най (Joseph Nye)
2	Публічна дипломатія – це інструмент міжнародних відносин, що спрямований на створення довіри і взаєморозуміння між народами через культурний обмін, освіту та мас-медіа.	Американський інститут публічної дипломатії
3	Публічна дипломатія – це комплекс заходів, які уряд і неурядові організації використовують для впливу на громадську думку за кордоном.	Річард Аронсон (Richard Armitage)
4	Публічна дипломатія – це стратегія комунікації, яка допомагає державі поширювати свої цінності та політичні ідеї через прямий контакт із іноземними аудиторіями.	Філіп Сеєр (Philip Seib)
5	Публічна дипломатія – це метод ведення зовнішньої політики, який зосереджується на налагодженні культурних, освітніх і соціальних зв'язків із іноземцями.	Гай Стерлінг Форд (G. Sterling Ford)

Складено автором за матеріалами: [7, 9, 19, 24,]

У сучасному міжнародно-політичному дискурсі публічна дипломатія розглядається як засіб «м'якої» проєкції сили, що базується на привабливості культури, політичних інститутів, освітніх можливостей і цінностей. Як зазначає Джозеф Най, країна може досягати своїх зовнішньополітичних цілей не лише через тиск або економічні стимули, а й через «притягування» – створення позитивного образу, з яким хочуть асоціювати себе інші. Публічна дипломатія в цьому сенсі стає ареною символічного суперництва між державами, де імідж, репутація та довіра мають стратегічне значення.

Окрему увагу в дискурсі публічної дипломатії приділяють її інструментам. Серед них: культурна дипломатія (обміни, фестивалі, мистецтво), освітня дипломатія (стипендії, академічна мобільність), цифрова дипломатія (соцмережі, онлайн-платформи), туристична дипломатія (розвиток туристичного бренду), діаспорна дипломатія та міжнародне мовлення. Усі ці інструменти покликані сприяти довготривалому формуванню позитивного іміджу країни та забезпеченню її присутності в інформаційному просторі інших держав. Успішність цих інструментів залежить від цілісної державної стратегії, міжінституційної координації та професіоналізації дипломатичних комунікацій [12].

Варто звернути увагу на аналітичну позицію Шона Ріордана, який у праці «Dialogue-Based Public Diplomacy: A New Foreign Policy Paradigm?» закликає до відмови від односторонніх інформаційних кампаній і перехід до «діалогової» дипломатії, заснованої на взаєморозумінні. Він вважає, що майбутнє публічної дипломатії полягає не в переконанні, а у створенні простору для співпраці, культурного обміну та взаємного визнання. Такий підхід є особливо актуальним для малих держав, які не володіють значними економічними чи військовими ресурсами, але можуть досягти значного впливу через ефективну комунікацію та символічний капітал.

Публічна дипломатія також дедалі більше втягується в процес формування національного бренду – цілісного і впізнаваного образу країни у світі. На думку Саймона Анхольта, автора концепції національного брендингу, бренд держави формується не лише завдяки рекламі, а передусім через реальні дії, цінності, політику і міжнародну поведінку. Таким чином, публічна дипломатія і національний бренд є двома аспектами однієї стратегії — забезпечення довіри, впізнаваності та прихильності до країни [24].

У цьому контексті варто навести слова А. Ю. Парфіненка: «туризм став могутнім каналом міжнародної комунікації, який дає змогу державі

репрезентувати власну ідентичність, культурну спадщину, стиль життя, тим самим формуючи позитивний імідж та просуваючи національні інтереси» (Парфіненко, 2022). Така точка зору підкреслює, що публічна дипломатія охоплює не лише політику, а й економіку, культуру, спорт, туризм та освіту [13, с. 86].

Значущим також є висновок з аналітичної доповіді Clingendael Institute (2004): «Public diplomacy must move from a focus on telling to a focus on listening and engagement» – ця позиція виражає сучасну парадигму взаємності, де ключовим стає не лише інформування, а й встановлення справжнього діалогу. Це особливо актуально в умовах інформаційних війн, коли довіра до державних меседжів знижується, а вирішальне значення має автентичність та відкритість комунікації.

Зважаючи на виклики сучасного світу – інформаційні війни, геополітичну напруженість, зростання ролі громадської думки – публічна дипломатія постає як невід’ємна складова зовнішньополітичної діяльності держав. Її ефективне застосування дозволяє досягати стратегічних цілей, посилювати національну безпеку, сприяти інтеграції у світовий простір. Для країн, що пережили військові конфлікти або шукають оновлення свого міжнародного іміджу, як-от Україна, публічна дипломатія є не лише інструментом комунікації, а й засобом відновлення довіри, солідарності та національної гідності [9, с. 112].

Публічна дипломатія в контексті реалізму. Прихильники реалізму сприймають публічну дипломатію як інструмент державної політики, який насамперед покликаний вирішувати питання національної безпеки та впливати на дії зарубіжних урядів. У рамках цієї парадигми публічна дипломатія має два ключові елементи. По-перше, держава виступає головним суб’єктом як у світовій системі, так і в самій публічній дипломатії. По-друге, основним завданням публічної дипломатії є гарантування національної безпеки. Відповідно, цільова аудиторія — не

стільки іноземне суспільство, скільки іноземні уряди, на які і спрямований вплив. Представники цього підходу наголошують, що публічна дипломатія впливає на іноземні уряди через роботу з їхнім населенням. У випадках війни пропаганда та психологічні операції розглядаються як основні засоби публічної дипломатії. У мирний час вона виступає інструментом підтримки військової та економічної допомоги іншим країнам [19, р. 29].

Розуміння публічної дипломатії в неолиберальній теорії. Термін «м'яка влада» вперше ввів неолиберал Джозеф Най у своїх роботах 1990-х років, зокрема в книзі «Bound to Lead» та статті «Soft Power». Його ідеї базувалися на попередніх концепціях, розроблених у 1960-х роках, зокрема ідеї «другого обличчя влади», проте спочатку вони не набули широкого поширення. Після подій 11 вересня 2001 року і потреби у створенні позитивного діалогу між цивілізаціями концепція Ная отримала визнання серед політичних еліт світу. У подальших роботах Най детальніше розкрив поняття «м'якої влади», пояснюючи, що це здатність впливати на інші держави шляхом залучення і співпраці, а не примусу. Він визначає «м'яку владу» як можливість переконати інших хотіти того, чого хочеш ти, залучати, а не тиснути [23].

З часом поняття «м'якої влади» широко застосовувалося в дослідженнях зовнішньої культурної політики, публічної дипломатії та пропаганди. Це об'єднало численні проекти культурної дипломатії, які раніше вважалися протилежністю пропаганді. Водночас виникали суперечності щодо співвідношення «м'якої влади» і публічної дипломатії. Дехто ототожнював ці поняття, а інші ставили під сумнів таку ідентичність. Джозеф Най чітко розмежував їх: «м'яка влада» — це здатність держави формувати пріоритети інших країн через культуру, політичні цінності та зовнішню політику, а публічна дипломатія — це інструмент трансляції цих складових. При цьому «м'яка влада» існує

незалежно від дій урядів і не обов'язково пов'язана з публічною дипломатією.

Для США «м'яка влада» також включає внутрішні аспекти, такі як політичний устрій, соціальна поведінка, ставлення до меншин, технології і економічний розвиток. Публічна дипломатія, за Найом, покликана мобілізувати ці ресурси для залучення іноземної аудиторії через міжнародні мовлення, культурний обмін і програми. Водночас, якщо ці цінності не є привабливими для інших, публічна дипломатія не здатна створити «м'яку владу». Саме це розмежування часто ігнорується [14].

Концепція «розумної влади» та її вплив на публічну дипломатію. Ідея «розумної влади» (smart power), що поєднує традиційні методи жорсткої влади (військовий, політичний, економічний примус) з елементами м'якої влади, стала теоретичною основою нової публічної дипломатії США в кінці 2000-х років. Її розробниками були Джозеф Най і Річард Армітадж, які у 2007 році запропонували рекомендації для адміністрації США. Концепція передбачає не лише застосування сили, а й розвиток партнерських відносин з іншими країнами та зарубіжними аудиторіями. У фокусі — посилення союзів і налагодження співпраці, а не нав'язування іміджу США там, де це неможливо [21, р. 80].

Вона також передбачає підтримку бренду США як світового лідера, що діє в інтересах глобального добра. Хоча концепція не радикально змінює стратегію зовнішньої політики, вона вводить нові методи реалізації публічної дипломатії, зокрема через мережеві контакти, форуми та інтернет-телебачення. Крім того, нова стратегія передбачає зміну регіональних пріоритетів із посиленням уваги до Індії та Китаю.

Інтерпретація публічної дипломатії в рамках конструктивістської теорії. За останні роки теорія конструктивізму внесла суттєві новації у розуміння публічної, або культурної, дипломатії, зокрема в контексті США. Представники цього підходу підкреслюють, що завершення холодної війни

супроводжувалося зростанням ролі численних недержавних акторів на міжнародній арені, які активізували недержавну публічну дипломатію, що, у свою чергу, сприяло формуванню нової парадигми публічної дипломатії [19, р. 104].

Конструктивісти розглядають нову публічну дипломатію як інструмент, що сприяє розумінню «іншої» культури та традицій, що, в свою чергу, веде до побудови більш гуманних міжлюдських і міждержавних відносин. На відміну від неоліберальних концепцій, зокрема ідей Джозефа Ная щодо «м'якої» або «розумної» влади, які акцентують увагу на передачі соціальних норм і міжнародного права як засобі гармонізації і передбачуваності міжнародних відносин, конструктивізм наголошує на унікальності світогляду кожної держави, її культурних та ціннісних відмінностях, що слугують фундаментом для побудови стабільного миру та взаєморозуміння [6, с. 81].

Ключовою умовою є прагнення до прийняття «іншого» без заперечення його права на власну ідентичність. Це розуміння досягається через реалізацію програм публічної дипломатії, зокрема через механізми, відомі як «брендинг». Прихильники конструктивістського підходу вважають, що лише він здатен сформувати автентичний діалог, взаємопорозуміння і толерантність до культурного різноманіття. Просування позитивного іміджу держави за кордоном неможливе без належного врахування та поваги до культури і цінностей інших народів.

Багатосторонній діалог та взаємодія виступають основними інструментами публічної дипломатії або культурної дипломатії, здатними посилити імідж держави на міжнародній арені. Ідеї «м'якої влади» та інших теорій, навпаки, схиляють увагу дослідників до впровадження власних цінностей у зовнішніх акторах, нехтуючи глибоким розумінням культурної іншості [25, р. 131].

Одним із провідних теоретиків, що обґрунтовує застосування конструктивізму у вивченні публічної дипломатії, є Брюс Грегорі, який визначає публічну дипломатію як інструмент, що використовується державними інституціями та неурядовими організаціями з трьох основних цілей: по-перше, для глибокого розуміння культурної різноманітності та поведінки «інших»; по-друге, для побудови і підтримки міжкультурних та міждержавних відносин; і лише по-третє, для впливу на погляди і поведінку іноземних держав і суспільств [19].

У своїх дослідженнях з міжнародних відносин Джиль Скот-Сміт підкреслює, що ідеї конструктивізму є найбільш концептуально обґрунтованими щодо публічної дипломатії, оскільки політико-культурний обмін, закладений у програмах обміну, сприяє формуванню позитивнішого міжнародного клімату та зниженню ризику виникнення військових конфліктів [21].

Таким чином, поняття публічної дипломатії у сучасному міжнародно-політичному дискурсі вийшло за межі традиційного уявлення про дипломатію як виключно міждержавну справу. Воно стало синонімом відкритої, багаторівневої, культурно та інформаційно насиченої взаємодії, в основі якої лежить повага, взаємність і стратегічне бачення майбутнього.

1.2. Структура та функції публічної дипломатії держави

Публічна дипломатія є складовою зовнішньої політики держави, спрямованою на формування позитивного іміджу за кордоном шляхом впливу не лише на урядові структури, а й на широку іноземну аудиторію. У структурному вимірі вона охоплює низку напрямів, зокрема культурну, цифрову, спортивну, економічну та експертну дипломатію, кожна з яких має свої інструменти та функціональні завдання [14].

Культурна дипломатія є ключовим інструментом формування міжкультурного діалогу та взаєморозуміння. Через культурні заходи, виставки, кінопокази, гастролі артистів, мовні програми та підтримку національних культурних центрів за кордоном держава демонструє власні цінності, традиції та м'яку силу. Як зазначає Най (2004), «культура є одним з головних джерел м'якої влади, оскільки здатна приваблювати і формувати образ країни без примусу» [Nye, J. (2004). *Soft Power: The Means to Success in World Politics*].

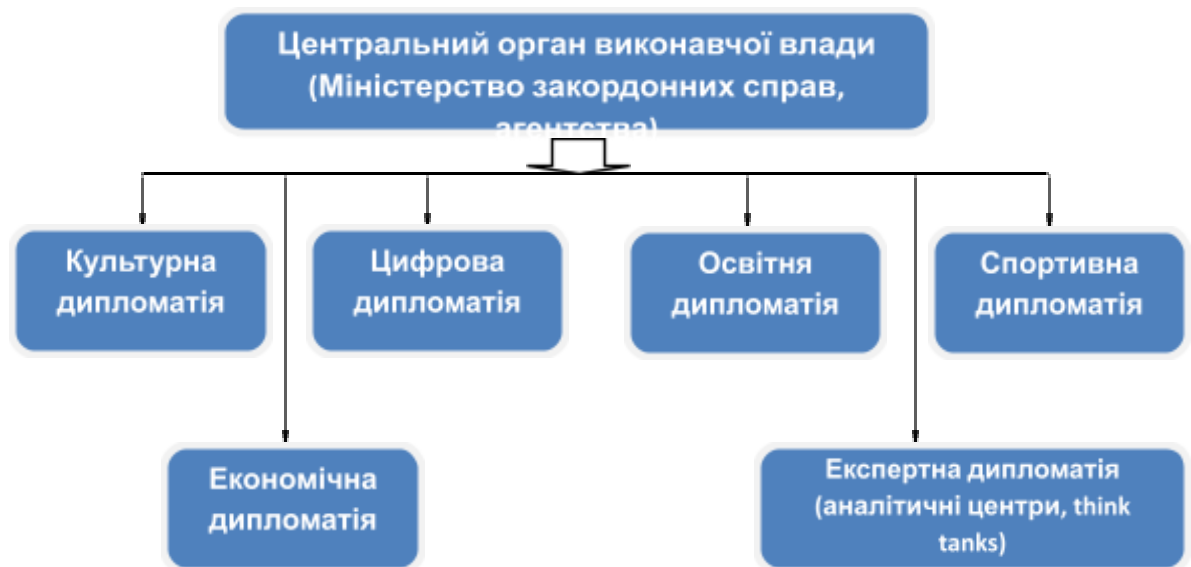

Рис. 1.1. Види публічної дипломатії

Розроблено автором за матеріалами: [12, 16, 28]

Цифрова дипломатія (e-diplomacy) – це новітній інструмент публічної дипломатії, що використовує цифрові платформи, соціальні мережі, офіційні вебресурси для просування інтересів держави та ведення публічного діалогу. Вона дозволяє оперативно реагувати на інформаційні виклики, залучати молодіжну аудиторію та формувати міжнародну репутацію в режимі реального часу. Прикладом успішної цифрової дипломатії є офіційні акаунти МЗС України в X (Twitter), Instagram, Facebook, які активно комунікують із міжнародною аудиторією під час збройної агресії рф [7, с. 19].

Спортивна дипломатія функціонує як засіб впливу через міжнародні спортивні події, що сприяють поширенню національного бренду та цінностей. Участь у Олімпійських іграх, проведення чемпіонатів світу або регіональних турнірів, взаємодія зі спортсменами-амбасадорами дозволяють вибудовувати позитивні емоційні зв'язки. Зокрема, організація Євро-2012 в Україні і Польщі стала прикладом використання спорту як інструменту підвищення довіри до держави.

Економічна дипломатія реалізується через участь у виставках, форумах, підтримку експорту, інвестицій, а також просування бренду «Made in...». Вона спрямована на популяризацію економічного потенціалу країни, залучення інвесторів, розвиток зовнішньоторговельних зв'язків. Це також включає презентацію національного туризму як елементу іміджу.

Таблиця 1.2

Концептуалізація завдань публічної дипломатії

№	Завдання публічної дипломатії	Короткий опис
1	Формування позитивного іміджу держави	Створення привабливого образу країни за кордоном
2	Розвиток культурного діалогу	Поширення культури, мистецтва та традицій задля міжкультурного порозуміння
3	Просування національних інтересів	Представлення стратегічних інтересів держави через інструменти м'якої сили
4	Поглиблення міжнародної співпраці	Розвиток партнерств у сфері науки, освіти, економіки, екології, спорту тощо
5	Залучення до освітніх і наукових проєктів	Популяризація освіти, наукових програм, академічних обмінів
6	Інформування про політику та події в державі	Поширення достовірної інформації про внутрішню та зовнішню політику країни
7	Формування мережі довіри та експертного середовища за кордоном	Співпраця з аналітичними центрами, лідерами думок, ЗМІ

Складено автором за матеріалами: [7, 9, 19, 24,]

Експертна дипломатія передбачає участь науковців, аналітичних центрів, університетів у міжнародних конференціях, форумах, дослідницьких проєктах, що дозволяє формувати політичну обізнаність про країну, пояснювати її позицію щодо міжнародних процесів. Діалог у

форматі «Track II diplomacy» часто забезпечує неформальні канали впливу на громадську думку [14].

Виконання завдань публічної дипломатії вимагає координації на рівні центрального органу виконавчої влади, відповідального за зовнішні зносини. В Україні таку функцію виконує Міністерство закордонних справ, в структурі якого діє Департамент публічної дипломатії. Основними завданнями цього підрозділу є: просування позитивного іміджу України, розвиток міжкультурного діалогу, підтримка співпраці з діаспорою, координація міжнародних культурних та інформаційних ініціатив, участь у глобальних комунікаційних кампаніях. Як зазначено у Стратегії публічної дипломатії МЗС України (2021), одним із пріоритетів є «створення стійкого позитивного образу України через посилення довіри, співпереживання та спільних цінностей із зарубіжною аудиторією» [26].

Публічна дипломатія виконує низку ключових функцій, що сприяють реалізації зовнішньополітичних інтересів держави. Насамперед, вона забезпечує інформування зарубіжної аудиторії про політичні, економічні та соціальні процеси в країні, формуючи об'єктивне уявлення про її внутрішню та зовнішню політику. Це досягається через офіційні заяви, прес-релізи, інформаційні кампанії та інші комунікаційні засоби.

Другою важливою функцією є налагодження діалогу та підтримання довгострокових зв'язків з іноземною громадськістю. Це включає участь у міжнародних форумах, організацію культурних заходів, освітніх програм та обмінів, що сприяє взаєморозумінню та зміцненню міждержавних відносин.

Третьою функцією є формування сприятливого міжнародного іміджу держави, що сприяє залученню інвестицій, туристів, студентів та підтримки в міжнародних організаціях. Це досягається через брендінг країни, презентацію її культурної спадщини, досягнень у науці, освіті та інших сферах [21].

Крім того, публічна дипломатія виконує функцію управління міжкультурними відносинами, що сприяє зменшенню напруги між державами та запобіганню конфліктам. Це особливо актуально в умовах глобалізації та зростання міжкультурних контактів [27, р. 104].

Функціональна обмеженість та ефективність публічної дипломатії. Публічна дипломатія, незважаючи на свій потенціал як інструменту формування м'якої сили, має об'єктивні функціональні межі. Її ефективність не є універсальною, оскільки вона значною мірою залежить від контексту, у якому застосовується, характеру міждержавних відносин, політичних систем, а також специфіки цільової аудиторії. Таким чином, оцінювання публічної дипломатії потребує глибокого *аналізу факторів, які здатні як посилити, так і нівелювати її вплив.*

1. Межі впливу: недовіра у сфері "високої політики"

Одним із ключових обмежень публічної дипломатії є її неефективність у сфері так званої "високої політики", особливо щодо питань територіальної безпеки та міжнародних конфліктів. Приклади таких ситуацій — вторгнення США на Близькому Сході або територіальні суперечки між Китаєм і Японією — свідчать про те, що стратегічна комунікація та створення позитивного іміджу не здатні переважити глибинні історичні, геополітичні та національні інтереси. У подібних випадках комунікаційні зусилля не змінюють ставлення народів, оскільки вони сприймають політику чужих держав через призму загроз своїй безпеці та суверенітету. Відтак, у зонах конфліктів із нульовою сумою (де виграш однієї сторони означає втрату для іншої), публічна дипломатія не має інструментів ефективного впливу [8, с. 92].

2. Структурні та політичні бар'єри ефективності

У тих випадках, коли публічна дипломатія має потенціал для впливу, її ефективність все ж залишається обмеженою низкою зовнішніх факторів. Першим із них є структурне протиріччя між зростаючою могутністю

країни та побоюваннями інших держав щодо цього піднесення. Досвід Китаю і Японії є показовим: попри зусилля китайської публічної дипломатії, японська громадськість демонструє високий рівень недовіри до Китаю через страх втратити геополітичну перевагу та стати залежною від нього економічно [4, с. 18].

Другим важливим фактором є різниця в політичних системах, яка суттєво впливає на сприйняття країни. Демократичні суспільства Європи часто демонструють несприйняття до політичної моделі Китаю, що свідчить про те, що навіть високий рівень економічного розвитку чи культурної привабливості не здатен компенсувати негативне ставлення до авторитаризму. Ціннісні упередження, глибоко вкорінені в національних ідеологіях, є важливим бар'єром для успішної реалізації дипломатичних наративів.

Третій бар'єр – двосторонні політичні відносини. Вплив публічної дипломатії тісно пов'язаний із загальним станом політичного діалогу між державами. Наприклад, у випадку Китаю та США негативна динаміка політичних відносин супроводжується зменшенням доброзичливого ставлення американців до Китаю, попри окремі ініціативи публічної дипломатії. Натомість у випадку Великої Британії позитивні двосторонні відносини сприяють ефективнішій дії дипломатичних зусиль [19, р. 41].

3. Питання оцінки ефективності публічної дипломатії

Ще однією складністю є визначення ефективності публічної дипломатії. Просте покладання на зміну громадської думки без урахування факторів, що її формують, є хибним. Традиційні методи вимірювання, такі як опитування громадської думки або неструктуровані інтерв'ю, повинні застосовуватися з урахуванням правильної ідентифікації цільової аудиторії. Наприклад, оцінка впливу діяльності Інститутів Конфуція повинна здійснюватися саме серед студентів, які мали досвід взаємодії з ними, а не серед пересічного населення, що не є цільовим об'єктом.

Крім того, методологічний вибір повинен відповідати завданню дослідження: опитування дозволяють фіксувати динаміку змін ставлення, тоді як інтерв'ю дають змогу глибше зрозуміти причини такої динаміки. У деяких випадках найбільш повною картиною буде лише поєднання цих підходів [17, р. 29].

Таким чином, публічна дипломатія – це інструмент з високим потенціалом, але з виразними функціональними межами. Її успіх або невдача визначаються не лише якістю ініціатив, а й політичним контекстом, культурними бар'єрами та рівнем міждержавних відносин. Без урахування цих змінних, надії на однозначну ефективність публічної дипломатії залишатимуться завищеними.

Публічна дипломатія – це багатовимірний інструмент державної зовнішньої політики, який об'єднує низку напрямів, має широкий спектр функцій та покликаний формувати стійке позитивне сприйняття країни у світі через залучення, взаєморозуміння та співпрацю.

1.3. Соціально-економічний та політичний профіль країни

Корейський півострів залишається одним із ключових геополітичних вузлів у Східній Азії, з тривалою напруженістю між Південною та Північною Кореєю. Після поділу півострова в 1948 році Південна Корея, або Республіка Корея, перетворилася на одну з найбільш економічно розвинених держав регіону. Завдяки інтенсивній індустріалізації, зовнішній підтримці (особливо з боку США) та впровадженню технологій країна увійшла до кола провідних світових економік [33].

Південна Корея – президентська республіка, що складається з 9 провінцій та 6 міст зі спеціальним статусом (Сеул, Пусан, Інчхон, Тегу, Кванджу, Теджон). Президент є главою держави і головнокомандувачем збройних сил. Він обирається всенародним голосуванням на один

п'ятирічний термін. Виконавча влада здійснюється через прем'єр-міністра та Державну раду (кабінет міністрів), що призначаються за згодою парламенту.

Законодавча влада зосереджена в однопалатному парламенті – Національних зборах, які налічують 273 депутатів. Вони обираються змішаною системою строком на чотири роки. Політична система Південної Кореї характеризується стабільною багатопартійністю та високим рівнем громадянської активності [35].

У травні 2022 року президентом країни став Юн Сок Йоль – колишній генеральний прокурор і представник консервативної Партії влади народу. Він змінив ліберального лідера Мун Чже Іна. Зовнішня політика нової адміністрації більш рішуча у протистоянні Північній Кореї та орієнтована на тіснішу співпрацю зі США, Японією та країнами Індо-Тихоокеанського регіону. Уряд також зосереджений на цифровій трансформації, зміцненні ланцюгів постачання та технологічному лідерстві. У 2024 році країна пережила політичну кризу, коли проти президента Юн Сок Йоль та прем'єр-міністра Хан Док Су було задіяно процедуру імпічменту внаслідок спроби введення воєнного стану, що призвело до зниження споживчої та бізнес-активності. Від 24 березня 2025 посаду президента обіймає Хан Док-су (в.о.)

Макроекономічні та демографічні показники

Станом на 2024 рік Південна Корея посідає 13 місце у світі за номінальним ВВП, який у 2023 році становив близько 1,73 трлн доларів США, а прогноз на 2025 рік перевищує 1,8 трлн доларів. Рівень ВВП на душу населення у 2023 році досяг 33 800 доларів США, а у 2025 році очікується зростання до 35 000 доларів США [36].

Інфляція у 2023 році становила 3,6%, але завдяки жорсткішій монетарній політиці центрального банку, очікується її зниження до 2,2% у 2025 році. Безробіття утримується на стабільному рівні – близько 3%.

Державний борг у 2023 році становив 55,6% ВВП, що є зростанням порівняно з попередніми роками, але залишається контрольованим. Уряд реалізує політику фіскальної стабільності, одночасно інвестуючи у «зелену» економіку, інфраструктуру, цифровізацію та освіту.

Таблиця 1.3

Основні макроекономічні показники Республіки Корея

Основні показники	2020	2021	2022	2023	2024*	2025*
ВВП (млрд дол. США)	1 626,6	1 802,0	1 664,6	1 732,4	1 780,0	1 835,0
Зростання ВВП (%)	-0,7	4,3	2,6	1,4	2,2	2,4
ВВП на душу населення (дол. США)	31 246	34 998	32 740	33 820	34 600	35 400
Рівень інфляції (%)	0,5	2,5	5,1	3,6	2,5	2,2
Рівень безробіття (%)	4,0	3,6	3,2	3,0	2,9	2,8
Державний борг (% ВВП)	43,4	46,4	51,5	55,6	57,2	58,0

*Прогнозні значення. Джерела: IMF, World Bank, Statistics Korea.

Джерело: [32, 35, 36]

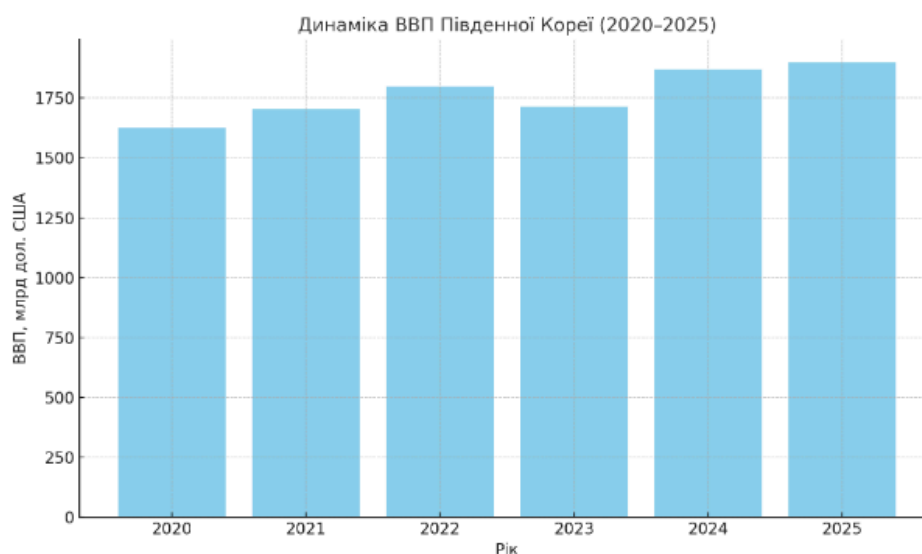

Рис. 1.2. Динаміка ВВП Південної Кореї [32]

Станом на 2024 рік, чисельність населення Південної Кореї становить близько 51,4 млн осіб, однак країна стикається з проблемою демографічного скорочення: коефіцієнт народжуваності у 2023 році сягнув рекордно низького рівня – 0,72 дитини на жінку, що є найнижчим показником у світі. Уряд впроваджує програми стимулювання народжуваності, підтримки сімей і трудової міграції [29].

Серед ключових соціальних переваг Південної Кореї – найшвидший інтернет у світі, розвинена транспортна інфраструктура (високошвидкісна залізниця, сучасні аеропорти), інноваційна система освіти та високий рівень охорони здоров'я. У 2023 році країна посіла 8 місце в рейтингу інновацій Bloomberg і продовжує бути лідером у сфері штучного інтелекту, біотехнологій та електроніки.

Південна Корея також є ключовим учасником світової торгівлі: вона займає 5 місце серед експортерів і 9 місце серед імпортерів у світі. Основні статті експорту – напівпровідники, автомобілі, судна, дисплеї, фармацевтика. Кругова діаграма (рис. 1.2), що показує структуру експорту Південної Кореї за 2023 рік. Найбільшу частку займають електроніка та електротехніка, за якими йдуть автомобілі та машини з обладнанням. Якщо потрібно, я можу додати легенду або зберегти цю діаграму як файл для включення в роботу.

Рис. 1.3. Основні позиції експорту Південної Кореї [32]

Південна Корея активно розвиває публічну дипломатію як важливий інструмент зовнішньої політики, стратегічно використовуючи свою "м'яку силу" для формування позитивного міжнародного іміджу. Центральним елементом цієї стратегії є феномен "Корейської хвилі" (Hallyu), що

охоплює популяризацію корейської музики (K-pop), кінематографа, серіалів, моди та гастрономії. Ці культурні елементи стали потужним ресурсом культурної дипломатії, що зміцнює впізнаваність Кореї у світі та стимулює туристичний інтерес. Крім того, Південна Корея активно інвестує в глобальні освітні ініціативи, розширює міжнародні науково-дослідні проєкти та підтримує розвиток стартапів через транснаціональні інноваційні платформи. Таке поєднання культурної, освітньо-наукової та цифрової дипломатії дозволяє країні ефективно залучати міжнародну аудиторію та посилювати свій вплив на глобальному рівні [33].

Російсько-українська війна суттєво вплинула на зовнішньополітичний курс Південної Кореї, посиливши її орієнтацію на західних союзників і підкресливши прихильність до міжнародного порядку, заснованого на правилах. Основні аспекти цього впливу:

Південна Корея чітко засудила вторгнення Росії в Україну, підтримала резолюції Генеральної Асамблеї ООН щодо територіальної цілісності України та приєдналася до санкцій проти Росії. Це рішення засвідчило її солідарність із західними демократіями та підкреслило готовність відігравати активнішу роль у глобальній політиці.

В умовах зростання глобальної нестабільності Сеул активізував оборонну дипломатію. Південна Корея збільшила постачання військової техніки, зокрема до країн Центральної та Східної Європи (наприклад, Польщі), які підтримують Україну. Хоча Корея не постачає летальну зброю безпосередньо Україні, вона надає гуманітарну та фінансову допомогу.

Південна Корея більше не сприймає росію як нейтрального чи другорядного партнера. В умовах зближення росії з Північною Кореєю, Південна Корея уважніше ставиться до безпекової динаміки у регіоні та посилює тристоронню координацію з США та Японією.

Південна Корея використовує ситуацію як можливість підвищити свій авторитет у глобальних інституціях, зокрема через активну участь у гуманітарних місіях, міжнародних ініціативах зі стабілізації енергетичних ринків та підтримку країн, постраждалих від наслідків війни.

У контексті публічної дипломатії Південна Корея демонструє себе як демократична, миролюбна держава, що засуджує агресію, поважає міжнародне право та підтримує країни, які борються за свою суверенність – у тому числі Україну.

РОЗДІЛ 2. «КОРЕЙСЬКА ХВИЛЯ» ЯК ОПОРА М'ЯКОЇ СИЛИ ТА ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ ПІВДЕННОЇ КОРЕЇ

2.1. Доктринальні основи зовнішньої політики країни

Зовнішньополітична доктрина Республіки Корея формується під впливом як внутрішніх стратегічних настанов, так і глобального середовища безпеки, економіки та політики. В її основі лежить прагнення до збереження миру на Корейському півострові, забезпечення стабільного економічного розвитку, розширення геополітичного впливу країни та участі у формуванні глобального порядку, заснованого на міжнародному праві та демократичних цінностях.

Одним із ключових концептуальних підходів, що визначає зовнішньополітичний курс Південної Кореї, є доктрина «середньої держави» (middle power diplomacy). Вона передбачає активну участь країни у вирішенні глобальних проблем, виступаючи посередником між великими державами та меншими країнами, а також ініціатором багатосторонніх форматів співпраці. Цей підхід закріплений у стратегіях різних урядів Південної Кореї, які послідовно реалізовували політику зміцнення міжнародного авторитету країни без надмірної конфронтації чи залежності від одного центру сили [17, р. 29].

Водночас, фундаментальним елементом зовнішньої політики є альянс зі Сполученими Штатами Америки, що бере свій початок ще з часів Корейської війни (1950–1953) і залишається базовим компонентом безпекової доктрини. Південна Корея вважає військово-політичну співпрацю зі США ключовою умовою підтримання балансу сил у регіоні, стримування КНДР і збереження стратегічної стабільності в Індо-Тихоокеанському просторі [8, с. 19].

У контексті доктринального розвитку особливу увагу заслуговує Нова південна політика (New Southern Policy, NSP), започаткована адміністрацією президента Мун Чже Іна (2017–2022). Її головна ідея полягала в розширенні горизонтів дипломатії за межі традиційних партнерів – США, Китаю, Японії та Росії – шляхом поглиблення співпраці з країнами АСЕАН та Індією. NSP мала три центральні орієнтири: люди (поглиблення людських контактів та культурного обміну), процвітання (економічна співпраця та інвестиції), мир (спільна безпекова взаємодія та врегулювання конфліктів) [31].

Однак із приходом до влади президента Юн Сок Йоля (2022) зовнішньополітична доктрина була переосмислена у напрямку Індо-Тихоокеанської стратегії (Indo-Pacific Strategy), що відображає амбітніші прагнення Південної Кореї стати так званою «глобальною ключовою державою» (Global Pivotal State). Ця концепція ґрунтується на ідеї, що Корея має не лише відстоювати національні інтереси, а й активно сприяти забезпеченню міжнародного миру, економічного процвітання та розвитку прав людини, ґрунтуючись на принципах відкритості, інклюзивності, довіри та взаємності [29, р. 29].

У цьому контексті доктрина зовнішньої політики Південної Кореї нині поєднує кілька основоположних орієнтирів:

Атлантично-центрична безпекова орієнтація, яка передбачає посилення військово-політичного співробітництва із США та союзниками в рамках таких платформ, як тристоронній альянс РК–США–Японія;

Індо-Тихоокеанський геополітичний вектор, що спрямований на зміцнення ролі Південної Кореї в Азійсько-Тихоокеанському регіоні як активного гравця та стабілізатора;

Економічна багатовекторність, що включає диверсифікацію торговельних зв'язків, участь у глобальних технологічних ініціативах

(наприклад, Chip 4), а також активну інвестиційну політику щодо країн Глобального Півдня;

Ціннісна дипломатія, заснована на просуванні демократії, прав людини, верховенства права та сталого розвитку.

Відповідно до нових глобальних і регіональних викликів, ключові пріоритети зовнішньої політики РК поступово трансформувалися, від традиційного фокусу на безпековому альянсі зі США до комплексної багатовекторної стратегії, що охоплює безпеку, економіку, технології та глобальне управління [23].

1. *Безпека на Корейському півострові та стримування КНДР.* Питання національної безпеки традиційно залишається найвищим пріоритетом зовнішньої політики Південної Кореї. Головним викликом у цій сфері є загроза з боку Північної Кореї, яка продовжує розвивати свій ядерний і ракетний арсенал, порушуючи міжнародні зобов'язання. У відповідь Республіка Корея послідовно зміцнює союз зі Сполученими Штатами Америки, включаючи розширення участі в системах ПРО, проведення спільних військових навчань та активізацію обміну розвідувальною інформацією.

Особливого значення набуває формування тристороннього безпекового партнерства з США та Японією, яке не лише підвищує оперативну здатність союзників реагувати на провокації КНДР, але й сприяє зміцненню загальної архітектури безпеки в Індо-Тихоокеанському регіоні. При цьому Сеул не відмовляється від дипломатичних зусиль, підтримуючи курс на відновлення міжкорейського діалогу, денуклеаризацію півострова та гуманітарну співпрацю [24].

2. *Поглиблення стратегічного партнерства зі США.* Союз із США — це не лише безпековий компонент, а й основа економічної та технологічної взаємодії. Вашингтон і Сеул у 2020-х роках розширили координацію у сфері критичних технологій, включаючи виробництво

напівпровідників, розвиток штучного інтелекту, кібербезпеку та космічні дослідження. Південна Корея бере участь в ініціативі Chip 4, спрямованій на створення стійкого ланцюга постачання мікроелектроніки разом із США, Японією та Тайванем, що розглядається як стратегічний крок у протидії технологічній експансії Китаю.

Крім того, поглиблюється політичний діалог у межах Індо-Тихоокеанських стратегічних форматів, включаючи спільну участь у самітах, форумах з питань демократії, клімату та сталого розвитку.

2. *Відносини Південної Кореї з Японією* залишаються історично обтяженими, проте стратегічна необхідність змушує обидві країни шукати спільні точки дотику, особливо в контексті загроз з боку КНДР та розширення впливу Китаю. За адміністрації Юн Сок Йоля відбулося помітне покращення відносин із Токіо, включаючи відновлення двосторонніх контактів, участь у спільних навчаннях та координацію дій у сфері оборони та технологій [29].

Південна Корея підтримує нормалізацію відносин з Японією в рамках тристороннього альянсу РК–США–Японія, розглядаючи цей формат як ключовий для зміцнення регіональної стабільності.

3. *Китай залишається одним з головних економічних партнерів* Південної Кореї, проте їхні відносини дедалі більше набувають рис стратегічного суперництва. Хоча Пекін є найбільшим торговельним партнером РК, політичні відносини між країнами періодично загострюються, особливо в контексті співпраці Сеула зі США у сфері безпеки.

Південна Корея дотримується стратегії «обережного балансування»: вона підтримує економічну взаємодію з Китаєм, але водночас активно розвиває союзи з державами, які розділяють демократичні цінності та стратегічне бачення відкритого Індо-Тихоокеанського регіону. Водночас РК висловлює занепокоєння щодо агресивних дій КНР у Південнокитайському

морі, порушення прав людини в Сінцзяні та геополітичного тиску на Тайвань [19].

4. *Створення стабільного регіонального порядку в Індо-Тихоокеанському просторі.* Південна Корея розглядає Індо-Тихоокеанський регіон як головний простір реалізації власного стратегічного впливу. У 2022 році було представлено Індо-Тихоокеанську стратегію РК, яка базується на принципах відкритості, інклюзивності, довіри та взаємної вигоди. Її цілі — запобігання регіональній ескалації конфліктів, зміцнення економічної взаємодії, захист морських шляхів, а також розширення зв'язків із країнами Південно-Східної Азії, Океанії, Індією та державами Тихого океану.

Підхід РК до регіонального порядку передбачає багатовекторність: підтримку зв'язків як з США, так і з АСЕАН, Індією, Австралією, ЄС. Особлива увага приділяється зменшенню стратегічної залежності від Китаю без прямої конфронтації, що свідчить про прагнення до «дипломатії балансування».

5. *Економічна складова зовнішньої політики Південної Кореї* ґрунтується на принципах відкритості, взаємності та інноваційності. Сеул прагне посилити економічну безпеку через диверсифікацію ринків збуту, зменшення залежності від Китаю, розширення інвестиційної присутності в Азії, Африці та Латинській Америці.

Активну роль у цьому процесі відіграють державні корпорації та експортно-кредитні агентства, що сприяють міжнародним інфраструктурним проектам, «зеленим» ініціативам і цифровій трансформації. Також держава заохочує експорт освітніх, медичних і культурних послуг, просуваючи брендинг Південної Кореї як високотехнологічної та креативної нації [27, р. 112].

Таким чином, доктринальні засади зовнішньої політики Південної Кореї відображають зростаючу геополітичну суб'єктність держави,

прагнення до участі у глобальному врядуванні, а також балансування між реаліями регіональної безпеки та глобальними викликами. Це дозволяє Сеулу не лише реагувати на виклики, а й формувати власний вплив на регіональному та міжнародному рівнях [17, р. 29].

6. *АСЕАН та Південна Азія: стратегічне розширення партнерств.* У межах Нової південної політики (NSP) та її продовження – NSP Plus – Сеул активно розвиває співпрацю з країнами АСЕАН та Індією. Основними напрямками є: розширення економічного співробітництва (торгівля, інвестиції, цифрова трансформація); підтримка сталого розвитку та екологічних ініціатив; поглиблення культурного обміну та освіти; безпекова співпраця, включаючи боротьбу з тероризмом, морське патрулювання, обмін розвідданими.

Індія, як важливий центр сили в регіоні, є для Південної Кореї ключовим партнером у диверсифікації зовнішньої політики та зменшенні залежності від великих держав.

7. *РК активно розвиває зв'язки з країнами Центральної Азії* (Казахстан, Узбекистан, Киргизстан), розглядаючи цей регіон як перспективний ринок і джерело стратегічної сировини. Південна Корея інвестує у розвиток енергетики, інфраструктури, медичних та освітніх систем. Важливо, що Сеул пропонує «модель співробітництва без примусу», що підвищує привабливість південнокорейських ініціатив на фоні конкуренції з боку Росії та Китаю [27, р. 90].

8. *Океанія та Тихоокеанські держави.* В умовах зростання геополітичної значущості Тихого океану, Сеул поступово активізує співпрацю з Австралією, Новою Зеландією та державами Мікронезії та Полінезії. Ці відносини ґрунтуються на спільному баченні відкритого регіонального порядку, протидії зміні клімату та розвитку критичної інфраструктури. Південна Корея бачить в Океанії можливість посилення власної дипломатичної присутності в глобальному Півдні.

У 2024–2025 роках зовнішня політика Південної Кореї зазнала суттєвих змін, зумовлених як внутрішніми політичними подіями, так і глобальними геополітичними викликами. Після імпічменту президента Юн Сок Їоля в грудні 2024 року та призначення дострокових президентських виборів на 3 червня 2025 року, країна опинилася на порозі переосмислення своїх зовнішньополітичних пріоритетів. Лідер опозиційної Демократичної партії Лі Дже Мьон, який очолює передвиборчі рейтинги, виступає за прагматичний підхід у зовнішній політиці, спрямований на балансування між стратегічними інтересами США та економічними зв'язками з Китаєм і Росією. Він також критикує жорстку позицію попередньої адміністрації щодо Північної Кореї, вважаючи її фактором ескалації напруженості та економічних труднощів [21, р. 67].

У відповідь на нові виклики, новопризначений міністр закордонних справ Чо Тхе Юль наголосив на необхідності інтеграції економічної та безпекової політики в умовах "великого геополітичного переходу". Він підкреслив важливість зміцнення дипломатичних можливостей Південної Кореї для конвергенції економіки та безпеки, а також створення робочої системи та культури для досягнення цієї мети. Чо також висловив намір просувати дипломатичний статус Південної Кореї як значущої середньої держави, зокрема через прагнення приєднатися до розширеної версії G-7 .сірі.сі

Крім того, Південна Корея продовжує розширювати свою дипломатичну присутність, встановивши дипломатичні відносини з Сирією в квітні 2025 року, що стало важливим кроком у контексті обмеження дипломатичного кола Північної Кореї. У межах багатосторонньої дипломатії Сеул активно готується до головування в АРЕС у 2025 році, що підкреслює прагнення країни відігравати провідну роль у регіональних економічних та безпекових питаннях [17, р. 29].

В.о. президента Південної Кореї Хан Док-су неодноразово висловлювався щодо зовнішньої політики країни у контексті війни в Україні. Зокрема, у червні 2024 року він заявив, що Сеул розгляне можливість коригування обсягу допомоги Україні залежно від рівня військової співпраці між Росією та Північною Кореєю. Ця заява прозвучала після саміту в Пхеньяні, де лідери Росії та КНДР підписали договір про взаємну оборону .Yonhap News Agency [17].

Крім того, Хан Док-су закликав до пильності у зв'язку з поглибленням військових зв'язків між Північною Кореєю та Росією, зазначивши, що Пхеньян посилює свої озброєння, спрямовані проти Південної Кореї, через незаконну торгівлю зброєю з Москвою . Він також підкреслив важливість тристоронньої співпраці між Південною Кореєю, США та Японією для забезпечення регіональної безпеки.

Таким чином, зовнішня політика Південної Кореї в 2024–2025 роках характеризується прагненням до більшої автономії, балансуванням між основними світовими гравцями та активним розширенням дипломатичних зв'язків, що відображає її амбіції стати глобальною ключовою державою.

2.2. Ціннісні орієнтири та глобальні ініціативи публічної дипломатії країни

Публічна дипломатія Південної Кореї є ключовим інструментом просування її міжнародного іміджу, посилення м'якої сили та реалізації ціннісно орієнтованої зовнішньої політики. Вона охоплює широкий спектр заходів – від культурного експорту та академічного обміну до стратегічної комунікації, спрямованої на формування сприятливого зовнішнього середовища. Визначення публічної дипломатії як частини зовнішньої політики РК вперше було офіційно зафіксовано у Законі про публічну

дипломатію (2016), що заклав правову основу для формування довгострокових стратегій і координації міждержавних зусиль.

Офіційна стратегія публічної дипломатії Південної Кореї, представлена Міністерством закордонних справ (MOFA), базується на другому п'ятирічному плані (2023–2027) та спрямована на утвердження країни як «Глобальної ключової держави» (*Global Pivotal State, GPS*). Ця стратегія передбачає інтеграцію культурної, знаннєвої, політичної та цифрової дипломатії для посилення міжнародного впливу та формування позитивного іміджу Кореї у світі [24].

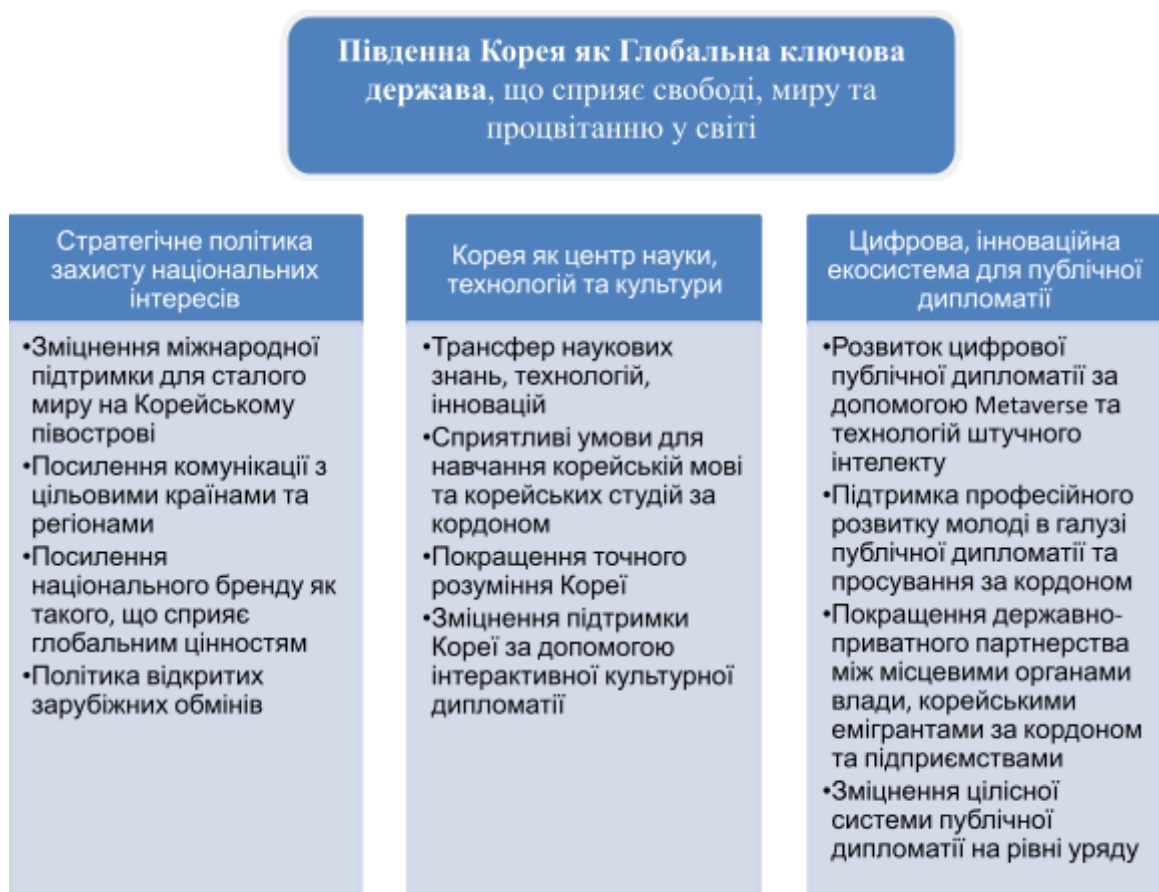

Рис. 2.1. Стратегічне бачення, цілі та завдання публічної дипломатії Південної Кореї

Розроблено автором за матеріалами: [34]

Уряд Республіки Корея визначає публічну дипломатію як пріоритетне завдання МЗС, яке розробляє та реалізує Національну стратегію публічної

дипломатії (перше видання – 2017 р., оновлене – 2021 р.). Стратегія передбачає три ключові напрямки:

- *Ціннісна дипломатія (value diplomacy)* – просування універсальних цінностей, таких як демократія, права людини, інклюзія та сталий розвиток;
- *Партнерська дипломатія* – створення глобальних мереж співпраці;
- *Ідентифікаційна дипломатія* – формування позитивної національної ідентичності через культурний бренд *Korea*.

Ціннісна дипломатія РК перебуває у тісному взаємозв'язку з її зовнішньополітичним позиціонуванням як середньої держави (*middle power*), що прагне грати роль посередника в умовах зростаючої стратегічної конкуренції США та КНР (Tae-Eun Song, 2023). Як підкреслює Boram Kwon (2023), Сеул дедалі активніше адаптує свою зовнішню політику до викликів «вісьової політики цінностей», зокрема через підтримку демократичного розвитку, миротворчі ініціативи та сприяння міжнародному правопорядку [34].

Такі ціннісні принципи реалізуються через:

- підтримку прав людини у міжнародних організаціях;
- просування гендерної рівності в Азійсько-Тихоокеанському регіоні;
- активну участь у глобальних кліматичних ініціативах (зокрема в рамках K-Green ODA).

Культурна дипломатія стала одним з найпотужніших векторів м'якої сили Південної Кореї. Експорт корейської масової культури, насамперед музики (K-pop), кіно (Hallyu), телесеріалів та кулінарії, сприяв формуванню позитивного іміджу країни, особливо серед молоді.

Згідно з Мінгю Лі, розвиток публічної дипломатії в Південній Кореї супроводжується зростанням ролі *муниципальної дипломатії (city diplomacy)*, що дозволяє локальним громадам стати активними учасниками міжнародних процесів (Min-gyu Lee, 2023).

Дослідник Soochul Kim (2023) підкреслює, що міжнародна популярність корейської інді-музики та державна підтримка креативних індустрій засвідчують творчий поворот культурної політики. Відкриття культурних центрів *King Sejong Institute* (понад 240 у 84 країнах) стало одним з інструментів лінгвістичної дипломатії, що стимулює вивчення мови як частини культурної ідентичності [24, р. 67].

РК активно інвестує у академічні програми як інструмент публічної дипломатії, зокрема через підтримку *Korean Studies* за кордоном та залучення іноземних студентів. Но Youn Koh (2023) доводить, що іноземні студенти, які навчалися в Кореї, після повернення до своїх країн виступають посередниками між культурами, сприяючи довгостроковому стратегічному впливу.

Також гуманітарна дипломатія реалізується через:

- освітні програми KOICA;
- візові полегшення для освітніх і культурних обмінів;
- підтримку наукових конференцій та культурних виставок за межами РК.

Еджонг Лім (2023) у своїй праці аналізує *дипломатичне суперництво Кореї та Японії*, зокрема у сфері національної ідентичності. Обидві країни намагаються представити власну версію регіонального лідерства через історичну наративізацію, культурні програми, роботу з діаспорою та просування іміджу «правильного минулого». У цьому контексті публічна дипломатія стає полем політичного символізму [25, с. 181].

Цікавою формою публічної дипломатії стала *дипломатія ветеранів* – вшанування пам'яті учасників Корейської війни в інших країнах, що сприяє зміцненню емоційних зв'язків із союзниками (Mi-Kyoung Ra, 2023). Водночас, як зазначає Wootae Lee (2023), РК активно розвиває *дипломатію об'єднання*, націлену на міжнародну підтримку мирного процесу на Корейському півострові.

Публічна дипломатія Південної Кореї є багатовимірним інструментом реалізації її зовнішньополітичних амбіцій як інноваційної, демократичної, культурно розвиненої та глобально відповідальної держави. Вона поєднує ціннісні меседжі, м'яку силу культури, академічну присутність та стратегічну комунікацію, утворюючи РК як активного суб'єкта сучасної дипломатичної архітектури. У складному середовищі стратегічної конкуренції Сеул використовує публічну дипломатію як інструмент довготривалого впливу та ідентифікаційної легітимності на глобальній арені.

2.3. Корейська хвиля як стратегічний пріоритет публічної дипломатії

У ХХІ столітті публічна дипломатія стала ключовим інструментом формування позитивного міжнародного іміджу держави, її м'якої сили та впливу на глобальну аудиторію. Серед національних кейсів особливо вирізняється приклад Південної Кореї, яка зуміла трансформувати популярну культуру на чолі з феноменом корейської хвилі (Hallyu) у потужний канал зовнішньої політики. Халлю, яка виникла як медійно-культурне явище, нині набула стратегічного значення, перетворившись на напрям публічної дипломатії, що охоплює не лише культурний експорт, а й економічні, гуманітарні та міжурядові виміри. Цей розділ має на меті проаналізувати еволюцію корейської хвилі як феномену, визначити її інтеграцію в публічну дипломатію, охарактеризувати нормативну базу та інституційні механізми реалізації, а також представити ключові кейси просування Халлю в світі [34].

Феномен Hallyu вперше набув розголосу в середині 1990-х років, коли південнокорейські телевізійні драми (K-dramas) та поп-музика (K-pop) почали поширюватися в країнах Східної та Південно-Східної Азії. Зокрема, серіали на кшталт "Winter Sonata" здобули широку популярність у Японії

та Китаї, спричинивши зростання туристичних потоків та інтересу до корейської мови й культури. Поняття “Халлю” почало позначати не просто розваги, а нову форму міжкультурної комунікації.

Зміна парадигми у зовнішній політиці Кореї відбулася під впливом адміністрацій прогресивних президентів Кім Де Чжуна та Но Му Хьона, які вперше використали культурні засоби як інструмент soft power. Саме в цей період почала формуватись концепція публічної дипломатії, що доповнювала традиційні державні інструменти. У 2000-х роках уряд Південної Кореї почав цілеспрямовано підтримувати експорт культурного контенту: було створено Фонд корейської культури, ініційовано програми освітнього та культурного обміну, а державні канали почали транслювати контент, адаптований для зовнішнього ринку [34].

Ключовим етапом у формалізації корейської хвилі як напрямку державної політики стало ухвалення Закону про публічну дипломатію (Public Diplomacy Act) у 2016 році. Закон закріпив правову основу для багаторівневої системи публічної дипломатії, у якій передбачена активна участь як державного, так і приватного секторів. Міністерство закордонних справ (MOFA) отримало функцію координатора, але реалізація програм відбувається за участі Міністерства культури, спорту і туризму, Корейської служби інформації (KOCIS), Korea Foundation та Korean Foundation for International Cultural Exchange (KOFICE) [32].

У межах офіційних документів (зокрема, «Master Plan for Public Diplomacy») Халлю розглядається як один із трьох головних напрямів публічної дипломатії поряд із традиційною міждержавною взаємодією та економічною дипломатією. У фокусі Халлю перебуває культурна дипломатія, яка охоплює як розповсюдження масової культури (К-рор, К-drama, фільми), так і традиційних мистецтв, кухні, мови та моди. Важливу роль відіграють також програми академічної мобільності,

національні брендові кампанії (Imagine Your Korea), культурні центри за кордоном, міжнародні фестивалі та шоукейс-платформи [31].

Важливу роль у просуванні Халлю відіграє приватний сектор, зокрема компанія SM Entertainment, що стала ключовим прикладом впровадження multitrack diplomacy (багатотрекової дипломатії). Цей підхід передбачає взаємодію між урядом, бізнесом, громадянським суспільством, ЗМІ та академічними інституціями для досягнення дипломатичних цілей.

SM Entertainment є провідною компанією в галузі креативних індустрій Південної Кореї, яка почала експортувати К-поп на початку 2000-х років. Артисти компанії (H.O.T, BoA, TVXQ!, Super Junior, EXO, NCT) виступали за кордоном на подіях, організованих у рамках двосторонніх культурних обмінів. У 2010 році SM взяла участь у Korea–Indonesia Friendship Festival, а у 2013 — у концерті на честь 40-річчя дипломатичних відносин між Кореєю та Індонезією.

З часом компанія відкрила представництва за кордоном (зокрема, в Індонезії та Таїланді), організувала брендові партнерства з місцевими компаніями, створила метавсесвіт SM Culture Universe (SMCU) та реалізувала кампанії корпоративної соціальної відповідальності (SMile for U) разом із UNICEF. Завдяки цьому SM перетворилася на глобального культурного актора, що водночас формує імідж Кореї та відкриває нові економічні й дипломатичні горизонти [34].

SM Entertainment відкрила офіс у Джакарті (2019), підписала угоди про співпрацю з локальними брендами та підтримала кампанії із залучення індонезійських фанатів до соціальних ініціатив. Наприклад, фанати NCT організували добродійну акцію до дня народження артиста, підтримавши 22 дитячих будинки — приклад впливу публічної дипломатії "знизу".

У 2022 році міністр культури Саудівської Аравії підписав меморандум про співпрацю з SM Entertainment щодо культурних програм, музичної освіти та спільних фестивалів. Це перша ініціатива такого

масштабу у регіоні Перської затоки, яка відкрила нову аудиторію для корейської культури та посилила політичні зв'язки.

У 2020 році в Лос-Анджелесі з'явилася площа SM Entertainment Square, що засвідчила визнання внеску компанії в просування культури. Артисти компанії регулярно виступають у рамках державних ініціатив, зокрема на святкуванні міждержавних ювілеїв або культурних обмінів.

У 2018 році SM Entertainment направила групу Red Velvet для виступу у Пхеньяні — символічний акт культурної дипломатії в межах політики міжкорейського діалогу. Артисти виступили на концерті за участі найвищих посадовців обох Кореї, продемонструвавши роль культури як моста між розділеними націями [32].

Халлю довела свою ефективність як напрям публічної дипломатії, адже Південна Корея зуміла створити позитивний імідж країни, який асоціюється з сучасністю, інноваційністю, культурною відкритістю. Зростання туристичних потоків, експорт культурного контенту, інтерес до вивчення корейської мови й кухні, а також глобальна популярність К-поп є емпіричними свідченнями впливу цього підходу.

Однак зростаюча популярність також супроводжується викликами. Серед них – ризик комерціалізації дипломатії, культурна асиметрія, ціннісні конфлікти з окремими країнами (наприклад, Китай) та питання авторських прав і культурної відповідальності. У відповідь на це уряд Кореї розширює участь у глобальних дискусіях щодо культурної дипломатії, підтримує етичні стандарти креативної індустрії та стимулює міжкультурний діалог [31].

Феномен корейської хвилі є унікальним прикладом того, як держава здатна використати інструменти м'якої сили для досягнення стратегічних зовнішньополітичних цілей. Завдяки інтеграції культури в систему публічної дипломатії, Південна Корея зуміла побудувати глобальний культурний бренд, який не лише забезпечує економічну вигоду, а й формує

сприятливу міжнародну репутацію країни. На прикладі SM Entertainment простежується, як бізнесові актори можуть виконувати функції культурних дипломатів, сприяючи міждержавному порозумінню та транснаціональній комунікації. У перспективі Халлю має всі підстави залишатися потужним вектором публічної дипломатії Південної Кореї в умовах зростаючої конкуренції за увагу глобального глядача.

2.4. Сучасний стан і перспективи двостороннього співробітництва між Україною та Республікою Корея

Республіка Корея була однією з перших країн, які визнали незалежність України у грудні 1991 року. Уже в 1992 році було встановлено офіційні дипломатичні відносини, що заклало підґрунтя для подальшого розвитку системного співробітництва у різних сферах – від економіки й політики до культури, науки і гуманітарної допомоги. За роки співпраці між державами сформовано ефективну нормативно-правову базу та інституційні механізми, які забезпечують координацію спільних зусиль у пріоритетних напрямках [28].

Одним із ключових напрямів двосторонніх відносин залишається розвиток зовнішньоекономічного співробітництва, зокрема торговельних зв'язків. Незважаючи на складну геополітичну ситуацію, товарообіг між Україною та Південною Кореєю демонструє позитивну динаміку. За даними Державної служби статистики України та митної служби Республіки Корея, у 2023 році обсяг двосторонньої торгівлі досягнув приблизно 1,2 млрд доларів США, що на 15–20 % перевищує показники попереднього року. Це свідчить про послідовне зміцнення економічних зв'язків і підтверджує наявність значного потенціалу для подальшого зростання.

Структура українського експорту до Південної Кореї формується переважно за рахунок сировинних та агропромислових товарів. Зокрема, метали і металопродукція (сталь, алюміній, чавун) становлять близько 40–45 % від загального експорту. Зернові культури та продукти сільського господарства (кукурудза, пшениця, соя, соняшникова олія) забезпечують близько 25–30 %. Хімічна продукція і добрива складають ще близько 10 %, а решта припадає на машини, обладнання, продукти харчування, деревину та текстиль. Ця структура підтверджує збереження за Україною ролі постачальника критично важливої сировини на азійські ринки, включаючи Республіку Корея [28].

За 2023 р. обсяг двосторонньої торгівлі склав 759,4 млн дол. США та зменшився в порівнянні з 2022 р. на 0,28%. Експорт з України до Республіки Корея склав 98,9 млн дол. США та зменшився на 58,3%, імпорту корейських товарів в Україну склав 660,5 млн дол. США та збільшився на 26,0%. Негативне сальдо за цей період склало 561,5 млн дол. США (рис. 2.2).

2.2. Динаміка обсягу двосторонньої торгівлі між Україною та Південною Кореєю [31]

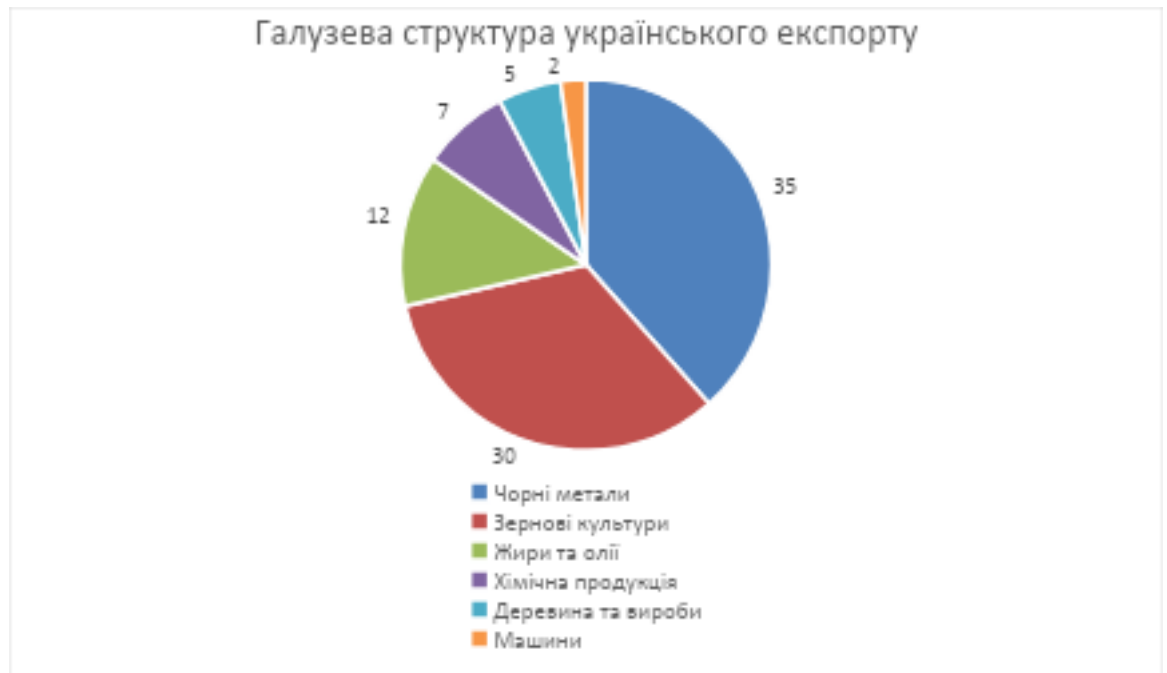

Рис. 2.3. Галузева структура українського експорту до Південної Кореї [31]

У свою чергу, імпорт із Південної Кореї в Україну представлений високотехнологічною продукцією, що відповідає стратегічним потребам модернізації української економіки. Найбільшу частку становлять автомобілі, автокомпоненти та інші транспортні засоби – близько 35–40 %. Далі йдуть електроніка, побутова техніка та електротехнічне обладнання (25 %), промислове обладнання (15–20 %), а також хімічні речовини, фармацевтичні препарати й пластмаси (10 %). Решта – це товари широкого вжитку, текстиль, косметика, продукти харчування (рис. 2.3).

Розвиток двосторонньої торгівлі обумовлений не лише попитом на конкретні товарні групи, але й активізацією міжурядового діалогу, підтримкою інвестиційних проєктів та удосконаленням логістичних і митних процедур. Спільні ініціативи в таких галузях, як металургія, енергетика, агропромисловість, фармацевтика й електронне урядування,

створюють умови для диверсифікації співпраці та зміцнення економічної безпеки обох країн.

Політичне зближення, яке відбулося після початку повномасштабного вторгнення росії в Україну у 2022 році, сприяло переходу українсько-корейських відносин на новий рівень. Республіка Корея не лише висловила підтримку Україні, але й надала значну гуманітарну та фінансову допомогу, а також заявила про готовність брати участь у післявоєнному відновленні. Візит президента Юн Сук Йоля до Києва в 2023 році став символічним жестом солідарності та відкрив нові горизонти для стратегічного партнерства.

Російська агресія також актуалізувала безпековий вимір двосторонніх відносин. Зокрема, спільність викликів – агресивна поведінка Північної Кореї для Республіки Корея та війна з росією для України — формує підґрунтя для посилення політичного діалогу, обміну досвідом у сфері безпеки та зміцнення регіональної стабільності.

Окремої уваги заслуговує співпраця в інвестиційній сфері. Історично Україна перебувала на периферії південнокорейської економічної стратегії, однак поступово інтерес до України з боку корейського бізнесу зростає. Республіка Корея, як одна з провідних індустріальних держав, має значний потенціал для трансферу технологій, залучення капіталу та сприяння модернізації українських підприємств. Прикладом перспективного співробітництва є сфера автомобілебудування, яка розглядалася раніше компаніями Hyundai та Kia, хоча реалізація планів була відкладена через економічні труднощі [31].

На сучасному етапі спостерігається чітка взаємодоповнюваність: Південна Корея має інноваційні технології та фінансові ресурси, а Україна – сировинну базу, людський потенціал і потребу у відбудові. Це створює основу для розширення інвестиційної співпраці, особливо у сферах

відновлюваної енергетики, агропереробки, інфраструктури, цифровізації та охорони здоров'я.

Важливою новою ініціативою є Рамкова угода між урядами України та Республіки Корея щодо кредитів з фонду EDCF (Economic Development Cooperation Fund) на 2024–2029 роки. Обсяг фінансування сягає 2,1 млрд доларів США і передбачає реалізацію стратегічних проєктів у сферах, які будуть визначені за спільною домовленістю. Ця угода закладає підвалини для довгострокового інфраструктурного й економічного відновлення України.

В аграрному секторі Україна має особливе значення як глобальний виробник продовольства. Впровадження корейських ІТ-рішень і автоматизованих систем в аграрне виробництво дозволить суттєво підвищити ефективність та рентабельність українських фермерських господарств. Це сприятиме не лише продовольчій безпеці України, але й забезпеченню стабільних поставок на міжнародні ринки, включаючи Азію [31].

Регіональні ініціативи також відіграють важливу роль. Яскравим прикладом є партнерство Дніпропетровської області з корейськими підприємствами. Тут активно розвиваються торгівля та промислове співробітництво, що включає поставки української металургійної продукції, добрив і аграрної сировини, а також імпорт інноваційного обладнання, автотехніки й електроніки. Подібні проєкти формують новий формат співпраці на рівні регіонів, сприяючи децентралізованому економічному зростанню.

Окремий вимір двосторонніх відносин – це культурна та публічна дипломатія. Південна Корея активно використовує м'яку силу (soft power) для просування свого позитивного іміджу у світі через популяризацію К-поп, кіноіндустрії, гастрономії та традицій. Україна також починає ефективніше використовувати культурну дипломатію, зокрема у форматі

обміну студентами, участі в міжнародних виставках, проведення днів української культури в Сеулі. Це дозволяє формувати атмосферу взаєморозуміння, довіри та взаємоповаги між народами [31].

Українсько-корейське співробітництво має значний потенціал для подальшого розвитку. Основними чинниками є стратегічна взаємодоповнюваність економік, спільні безпекові виклики, активізація політичного діалогу, інвестиційні ініціативи та культурна дипломатія. В умовах глобальної нестабільності саме такі партнерства можуть стати основою для стійкого розвитку, модернізації та інтеграції у світову економіку.

ВИСНОВКИ

1. Публічна дипломатія в умовах ХХІ століття перетворилась на невід'ємну складову зовнішньої політики сучасних держав. У межах проведеного дослідження було виявлено, що публічна дипломатія являє собою цілеспрямовану комунікацію держави із зовнішніми аудиторіями через інструменти м'якої сили з метою формування позитивного іміджу, просування національних інтересів і забезпечення довгострокової зовнішньополітичної стабільності. Теоретичні підходи до розуміння публічної дипломатії, зокрема концепції *soft power* (Дж. Най), *new public diplomacy* (Я. Меліссен) та *multitrack diplomacy* (Дж. Макдональд), демонструють переорієнтацію міжнародних комунікацій з урядового рівня на широке залучення недержавних акторів, приватного сектору, ЗМІ, громадських організацій і культури.

2. Аналіз структури та функцій публічної дипломатії сучасної держави засвідчив її багатофункціональність, що включає інформаційно-комунікаційний, культурний, академічний, цифровий, спортивний, експертний і ціннісний напрями. Серед її ключових завдань – підтримка позитивного іміджу держави, формування прихильного міжнародного середовища, просування культурних і гуманітарних ініціатив, підтримка міжнародного партнерства та розвиток національного бренду. У контексті Південної Кореї зазначені функції реалізуються на системній основі, спираючись на стратегічну візію зовнішньої політики та внутрішню соціально-економічну динаміку країни.

3. Аналіз соціально-економічного та політичного профілю Республіки Корея засвідчив, що ця країна є прикладом «азійського дива» — стрімкої модернізації з відсталого аграрного суспільства до однієї з найбільш технологічно розвинених та економічно потужних держав світу. Станом на 2023–2024 роки Південна Корея входить до складу Групи

двадцяти (G20), є однією з провідних економік світу за обсягом ВВП, демонструє стабільні показники експорту, інноваційної активності, цифрової трансформації та розвитку креативних індустрій. Особливої ваги набуває той факт, що популярна культура – зокрема К-поп, кінематографія, цифровий контент і мода – перетворилася на стратегічний експортний ресурс і стала основою національного бренду, що сприяє ефективному здійсненню публічної дипломатії.

Політична система Південної Кореї – це унітарна президентська республіка з елементами парламентаризму. Головою держави є президент, який обирається всенародним голосуванням строком на п'ять років без права переобрання. Станом на 2024 рік президентом Республіки Корея є Юн Сок Йоль (Yoon Suk-yeol), представник консервативної Партії влади народу (People Power Party), який обіймає посаду з 10 травня 2022 року. Головою уряду є прем'єр-міністр, який призначається президентом за згодою Національних зборів. З 2022 року цю посаду обіймає Хан Док Су (Han Duck-soo).

Політична культура Південної Кореї характеризується високим рівнем демократичної активності населення, багатопартійністю, розвиненою системою стримувань і противаг, а також активною роллю громадянського суспільства. Яскравим підтвердженням ефективного функціонування демократичних інститутів став прецедент імпічменту президентки Пак Кин Хе у 2017 році, яка була усунена з посади внаслідок корупційного скандалу, протестів мільйонів громадян і конституційного розгляду. Цей випадок став індикатором сили демократичної легітимності, верховенства права та незалежності судової влади в країні.

Високий рівень цифровізації суспільства, доступ до якісної освіти, активна участь Кореї в глобальних технологічних ланцюгах і культурна саморепрезентація через Халлю створили передумови для глибокої інтеграції публічної дипломатії в зовнішньополітичну стратегію держави.

Геополітичні обставини – зокрема тривала конфронтація з Північною Кореєю, регіональне суперництво з Китаєм і Японією, а також необхідність утвердження культурної самобутності – додатково стимулюють активну участь країни в міжнародному гуманітарному та інформаційному середовищі.

Таким чином, соціально-економічні досягнення Південної Кореї, її стабільна демократична політична система, досвід правового врегулювання політичних криз, інституційна ефективність та стратегічна культурна експансія створюють потужну основу для реалізації успішної публічної дипломатії, зокрема через глобальну популярність феномену корейської хвилі.

4. У другому розділі дослідження було доведено, що корейська хвиля (Халлю) – це не лише культурне явище, а стратегічний напрям публічної дипломатії Південної Кореї, який є визнаним інструментом просування м'якої сили на глобальному рівні. Від середини 1990-х років Халлю зазнала еволюції: від локального культурного тренду – до глобальної культурної платформи, яка охоплює музику, телесеріали, кінематограф, моду, кухню, ігрову індустрію, цифрові технології та візуальні мистецтва. Визнання Халлю як офіційного інструмента публічної дипломатії було закріплено в доктринальних документах уряду, зокрема у Public Diplomacy Act (2016) та Master Plan for Public Diplomacy, де вона визначається як один із трьох стовпів зовнішньої політики поряд з класичною та економічною дипломатією.

У ході аналізу ціннісних орієнтирів та глобальних ініціатив публічної дипломатії Кореї було встановлено, що Халлю транслює цінності відкритості, толерантності, гуманізму, інноваційності та культурного діалогу. Через К-рор, К-драми, фільми та інші культурні продукти Південна Корея не лише формує позитивний імідж, а й створює емоційно насичену платформу для взаємодії з молоддю та спільнотами по всьому

світу. Особливу роль у цьому процесі відіграють фани, які стають активними суб'єктами транснаціональної взаємодії та носіями культурної дипломатії знизу.

5. Окрему увагу було приділено діяльності SM Entertainment – однієї з провідних інституцій, яка активно реалізує підходи багатотрекової дипломатії, поєднуючи бізнес, цифрові інновації, соціальну відповідальність і культурну місію. Її участь у міждержавних культурних заходах, відкриття офісів за кордоном, спільні проекти з такими інституціями, як UNICEF, а також створення метавсесвіту SM Culture Universe – свідчення гнучкості й багатоканальності сучасної публічної дипломатії. Успішні кейси просування Халлю в Індонезії, Саудівській Аравії, США, Японії, а також міжкорейський культурний обмін підтверджують ефективність такого підходу.

6. Узагальнюючи результати дослідження, можна зробити висновок, що Халлю стала інноваційною моделлю публічної дипломатії, яка успішно поєднує культурну експансію, міжкультурний діалог і національні інтереси. Вона сприяє зміцненню політичної суб'єктності Південної Кореї, її присутності в глобальному інформаційному просторі та міжнародному гуманітарному середовищі. Результати роботи підтверджують, що подальший розвиток корейської хвилі як напряму публічної дипломатії є стратегічно важливим для формування позитивного іміджу держави та розширення її впливу в світі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Америка і Європа у сучасних міжнародних трансформаціях. Монографія . – К. : Центр вільної преси, 2014. – 472 с.
2. Белоусова Н. В. Цифрова дипломатія як новий інструмент міжнародної комунікації // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – 2021. – № 153. – С. 45–50.
3. Гергель Т. В. Публічна дипломатія як чинник формування іміджу держави // Гілея: науковий вісник. – 2018. – № 133(6). – С. 118–121.
4. Гнатюк Л. П. Культурна дипломатія України: потенціал і напрями розвитку // Вісник КНУКіМ. Серія: Соціальні комунікації. – 2020. – № 1. – С. 33–42.
5. Запорожець О.Ю. Кризовий комунікативний менеджмент у міжнародних відносинах: Монографія. - К.: ІМВ, 2006. - 102 с.
6. Заяць А. Економічна дипломатія як інструмент формування позитивного іміджу країни // Наукові праці МАУП. Серія «Політологія». – 2019. – № 1(54). – С. 19–24.
7. Кубко В. П. Культурна дипломатія в системі стратегічних комунікацій України // Вісник Одеського національного політехнічного університету. – 2022. – № 1(1). – С. 45–52.
8. Лиман С. І., Парфіненко А. Ю. Історія міжнародних відносин та дипломатії (довестфальська доба): навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2024. – 700 с.
9. Макаренко Є.А. Міжнародні інформаційні відносини. - К.: Наша культура і наука, 2002. - 452 с.
10. Міжнародна інформація: терміни і коментарі. Навчальний посібник / Макаренко Є.А., Рижков М.М., Кучмій О.П., Фролова О.М. – К.: Центр вільної преси, 2014. – 480 с.
11. Міжнародні відносини та світова політика : підручник / [авт. кол.: В. А. Манжола, В. Ю. Крушинський, С. П. Галака та ін. ; за ред. В. А.

- Манжоли]; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Київ: Київський університет, 2010. – 863 с.
12. Парфіненко А. Ю. Міжнародний туризм як інструмент публічної дипломатії: нові можливості для посилення зовнішньополітичного впливу України // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – 2016. – Вип. 127 (ч. I). – С. 27–41.
13. Парфіненко А. Ю. (2019). Туризм і тоталітаризм: чи стануть туристичні потоки «троянським конем» північнокорейського режиму? // Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія. Збірник наукових праць, Вип. 25.–С. 109-119.
14. Піпченко Н. Практика публічної дипломатії України. Підручник. К. : ВАДЕКС, 2025. 168 с.
15. Піпченко Н., Макаренко Є., Рижков М. Цифрова дипломатія. Підручник. – К. : ВАДЕКС, 2019. – 318 с.
16. Процюк М. Публічна та культурна дипломатія як засіб «м'якої сили» України: запозичені моделі, реальні кроки та стратегічні пріоритети // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. – 2016. – № 6. – С. 112–120.
17. Nye J. S. Soft Power: The Means to Success in World Politics. – New York : Public Affairs, 2004. – 208 p.
18. Melissen J. (Ed.). The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations. – London : Palgrave Macmillan, 2005.
19. Riordan S. The New Diplomacy. – Cambridge : Polity Press, 2007.
20. Lee S. J., Melissen J. (Eds.). Public Diplomacy and Soft Power in East Asia. – Cham : Palgrave Macmillan, 2021. – 292 p. – DOI: 10.1007/978-3-030-54552-9.

21. Cho Y. N., Park J. H. South Korea's Soft Power and Public Diplomacy: Hallyu and Beyond // *Korean Journal of International Studies*. – 2018. – Vol. 16, No. 2. – P. 197–218.
22. Gil J. H. Cultural Diplomacy in South Korea: An Analysis of Policy and Practice // *International Journal of Cultural Policy*. – 2008. – Vol. 14, No. 3. – P. 261–275.
23. Parfinenko, A. (2023) “Russian Revisionism as a Challenge to the International Order”, *Actual Problems of International Relations*, 154(1), c. 18–33. Available from: <https://doi.org/10.17721/apmv.2023.1.154.18-33>
24. Mercier, Faye (2020) ‘Foreign Places as Korean Spaces: Representation of National Trauma in the South Korean Dramas *Ireland and Descendants of the Sun*’ *East Asian Journal of Popular Culture*, 6(1), 93-109
25. Son, Key-young. 2014. “Middle Powers and the Rise of China: ‘Identity Norms’ of Dependency and Activism and the Outlook for Japan–South Korea Relations vis-à-vis the Great Powers.” *Japanese Journal of Political Science* 15 (1): 91–112.
26. Easley, Leif-Eric. 2022. “Stabilizing Japan–Korea Relations: Restraining Nationalism, Appraising Beijing, Reassuring Washington.” *The Pacific Review* 36 (6): 1273–1305.
27. Kim S. H. South Korea’s Public Diplomacy Strategy in the Age of Hallyu // *Asia-Pacific Journal of Public Diplomacy*. – 2022. – Vol. 3, Issue 1. – P. 45–63.
28. Hwang Y. Nation Branding and Public Diplomacy: South Korea's Use of the Korean Wave // *European Journal of International Relations*. – 2013. – Vol. 19, No. 3. – P. 568–594.
29. Міністерство закордонних справ України. Стратегія публічної дипломатії України [Електронний ресурс]. – 2021. – Режим доступу: <https://mfa.gov.ua>

29. Arirang News – англомовний мовник Південної Кореї [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.arirang.com> (дата звернення: 25.05.2025).
30. IMF – International Monetary Fund
Міжнародний валютний фонд (International Monetary Fund)
[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.imf.org>. – Дата доступу: 28.05.2025.
31. Korea Foundation [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kf.or.kr> (дата звернення: 25.05.2025).
32. Korea International Cooperation Agency (KOICA) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.koica.go.kr> (дата звернення: 25.05.2025).
33. Korean Culture and Information Service (KOCIS) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kocis.go.kr> (дата звернення: 25.05.2025).
34. Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Korea [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.mofa.go.kr> (дата звернення: 25.05.2025).
35. Statistics Korea – Statistics Korea (Korean Statistical Information Service) Статистичне агентство Республіки Корея (Statistics Korea – Korean Statistical Information Service) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://kostat.go.kr>. – Дата доступу: 28.05.2025.
36. World Bank – World Bank Group (International Bank for Reconstruction and Development) Світовий банк (World Bank Group – International Bank for Reconstruction and Development) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.worldbank.org>. – Дата доступу: 28.05.2025.